

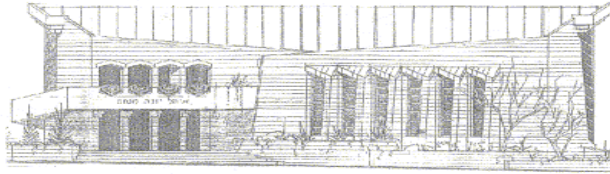
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

מצות "ודוי מעשר" בבית-הכנסת

שו"ת עם הרב דוד ספקטור, רב הקהילה

שאלה:

האם מותר לי לומר "ודוי מעשר" בשביעי של פסח בלי לבער תרומות ומעשרות, כיון שאני קונה הכל מופרש בסופר ואין לי גינה פרטית?
האם יש מקום שנאמר את "ודוי מעשר" ביחד בבית-הכנסת ואם-כן מתי?

תשובה:

דעת הרמב"ם (מעשר שני פרק יא, הלכה ד) וספר החינוך (מצוה תר"ז) וכך נפסק בשלחן ערוך (יו"ד סי' של"א), שמצות וידוי מעשר הוא מצוה בפני עצמה, גם אם כבר ביער או ביערו בשבילו (בחנות או בסיטונאות) את התרומות ומעשרות. כך כותב השולחן ערוך שם סעיף קמ': "מצות עשה להתודות לפני ה' אחר שמוציאין כל המתנות שבזרע הארץ, וזהו הנקרא וידוי מעשר. ואין מתודין וידוי זה אלא אחר השנה שמפרישין בה מעשר עני (דהיינו שנה רביעית ושנת שביעית)".

והזמן למצות וידוי מעשר הוא כפי שממשיך השולחן ערוך בסעיף קמא: "אימתי מתודין, במנחה, ביו"ט האחרון של פסח של רביעית ושביעית." והמצוה הזאת קיימת גם בזמן הזה, "שלא בפני הבית [מקדש]", כפי שכתב בהמשך בסעיף קמב: "אין מתודין אלא ביום. וכל היום כשר לידוי המעשר. בין בפני הבית בין שלא בפני הבית חייב לבער ולהתודות."

וכותב הרב י.מ. טוקצינסקי זצ"ל מחבר לוח לארץ ישראל (הנמצא בשימוש רב אצלנו בבית הכנסת) בספרו עיר הקדש והמקדש חלק ג, פרק ט, סימן ד, סע' ד:
"ומהראוי היה לנהוג כן (לומר וידוי מעשר) בבית כנסיות". על חיוב אמירת וידוי מעשר בזמן הזה בשביעי של פסח, כתב רבה של ירושלים בזמנו, האדר"ת, חותנו של הרב אי"ה קוק זצ"ל, חוברת מיוחדת בשם "אחרית השנים" וכן רבה של יפו, הרב יוסף הלוי זצ"ל כתב ספר שלם על מצות ודוי מעשר "השקפה לברכה".

המקור לאמירת וידוי מעשר ביחד בבית-הכנסת (כפי שכותב הרב טוקצינסקי לעיל), נמצא בשלחן ערוך כאן סע' קמג: "וידוי זה נאמר בכל לשון. ואם רצו רבים להתודות כאחד, מתודים."
ובסעיף קמ"ד מסכם: "...וערב יו"ט האחרון היה הביעור, ולמחר מתודין."

לסיכום

ראוי לנהוג כגדולי ארץ ישראל ולקיים מיד אחרי מנחה בשביעי של פסח בבית-הכנסת מצות "ודוי מעשר" ולומר ביחד:

(יב) כִּי תִכְלֶה לַעֲשֹׂר אֶת כָּל מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית שָׁנַת הַמַּעֲשֵׂר וְנִתְּתָה לְלוֹי לַגֵּר לִיתוֹם וְלֹא לְמִנְהָ וְאָכְלוּ בְשַׁעֲרֶיךָ וְשָׂבְעוּ.

(יג) וְאָמַרְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּעֵרְתִּי הַקֶּדֶשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם נִתְּתִיו לְלוֹי וְלַגֵּר לִיתוֹם וְלֹא לְמִנְהָ כְּכֹל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי.

(יד) לֹא אָכַלְתִּי בְּאֵני מִמֶּנּוּ וְלֹא בְּעֵרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא נִתְּתִי מִמֶּנּוּ לְמַת שְׂמַעְתִּי בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי.

(טו) הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִתְּתָה לָנוּ בְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ.

פרשת כי תבוא (דברים פרק כ"ו)